Computer copy -)

DDCE(1st)-MA(CBCS) —
Sans (101)

2016

Time : As in Programme

Full Marks : 70

The figures in the right-hand margin indicate marks.

*Answer from **all** the Sections as directed.*

Section – A

Answer any **three** questions within **700** to **1000** words each :

1. अधस्तनेषु **त्रयाणां** प्रश्नानामुत्तरं दत्त : 12×3 = 36

(क) अग्नेः स्वरूपं प्रतिपादयत ।

(ख) इन्द्रसूक्तस्य महत्त्वं विशदयत ।

(ग) सोमस्य रूप-गुण-कर्मादिकं विमृशत ।

(घ) विश्वामित्र-नदी संवादसूक्तस्य आशयं प्रकटयत ।

(ङ) पृथिवीसूक्तस्य महत्त्वं प्रतिपादयत ।

Section – B

Answer any **three** questions within **500** words each :

2. अधस्तनेषु **त्रयाणां** सप्रसङ्गं व्याख्या कार्या : 8×3 = 24

(क) विद्म ते सभे नाम नरिष्टा नाम वा असि ।
ये ते के च सभासदस्ते मे सन्तु सवाचसः ॥

(ख) ये त्रिषप्ताः परियन्ति विश्वा रूपाणि बिभ्रतः ।
वाचस्पतिर्बला तेषां तन्वोऽद्य दधातु मे ॥

(ग) यो विश्वस्य प्रतिमानं बभूव
यो अच्युतच्युत स जनास इन्द्रः ।

(घ) असूर्या नाम ते लोका अन्धेन तमसावृताः ।
ताँस्ते प्रेत्यभिगच्छन्ति ये के चात्महनो जनाः ॥

(ङ) तदेव ब्रह्म त्वं विद्धि नेदं यदिदमुपासते ॥

Section – C

Answer any **two** questions within **300** words each :

3. अधस्तनेषु **द्वयोः** टिप्पणीं दत्त : 5×2 = 10

(क) उषस्

(ख) नासदीयसूक्तम्

(ग) कालसूक्तम्

(घ) सषृसभा

2016

Time : As in Programme

Full Marks : 70

The figures in the right-hand margin indicate marks.

*Answer from **all** the Sections as directed.*

Section – A

Answer any **three** questions within **700** to **1000** words each : 12×3 = 36

1. ‘हलन्त्यम्’ ‘आदिरन्त्येन सहेता’ इत्येतयोः सोदाहरणं व्याख्या कुरुत ।

2. ‘तपरस्तत्कालस्य’ ‘तुल्यास्यप्रयत्नं सवर्णम्’ इत्यनयोः सोदाहरणं व्याख्यां कुरुत ।

3. ‘साधकतमं करणम्’ ‘हेतौ’ इत्यनयोः व्याख्यानं विधाय तदुदाहरणैः संगमयत ।

4. ‘षष्ठी शेषे’ ‘आधारोऽधिकरणम्’ इति सूत्रद्वायस्य सोदाहरणं व्याख्यां कुरुत ।

5. ‘इको यणचि’ ‘अकः सवर्णे दीर्घः’ इत्यनयोः सूत्रयो तात्पर्यं सोदाहरणं विवृणुत ।

Section – B

Answer any **three** questions within **500** words each : 8×3 = 24

6. 'कर्मणि द्वितीया' 'कर्तृकरणयोस्तृतीया' इति सूत्रद्वयं व्याख्याय तदुदाहरणैः संगमयत ।

7. 'इको गुणवृद्धी' 'आद्यन्तौ टकितौ' इत्यनयोः तात्पर्यं सोदाहरणं विशदयत ।

8. चतुर्थीविधानस्य किमपि विधिद्वयम् उल्लिख्य तयोः उदाहरणानि उपस्थापयत ।

9. करण-कारणयोः भेदं सोदाहरणं प्रतिपादयत ।

10. **द्वयोः** आशयः स्पष्टीकुरुत :

(क) तमप् ग्रहणं किम् – पयसा ओदनं भुङ्क्ते ।

(ख) प्रत्याहारेषु इतां न ग्रहणम् – 'अनुनासिक' इति निर्देशात् ।

(ग) उपपदविभक्तिः

Section – C

Answer any **two** questions within **300** words each :

11. **द्वयोः** साधनप्रक्रियां ससूत्रं दर्शयत : 5×2 = 10

(क) भूतपूर्वः

(ख) उपकृष्णम्

(ग) कृष्णश्रितः

(घ) राजपुरुषः

2016

Time : As in Programme

Full Marks : 70

The figures in the right-hand margin indicate marks.

*Answer from **all** the Sections as directed.*

Section – A

Answer any **three** questions within **700** to **1000** words each : 12×3 = 36

1. सांख्यदर्शनमनुसृत्य चुदुषसिद्धंम् उपस्थापयत ।

2. सांख्यमतमनुसृत्य प्रकृतेः सिद्धिं प्रदर्शयताम् ।

3. वेदान्तसारमनुसृत्य पंचीकरणप्रकारं निरूपयत ।

4. जीवन्मुक्तस्वरूवं संश्रेपेण निरूपयत ।

5. प्रत्यभिज्ञादर्शनानुसारं आभासवादतत्वं निरूपयत ।

Section – B

Answer any **three** questions within **500** words each : 8×3 = 24

6. हेतुपुरस्सरं सांख्यसम्मतं सत्कार्यवादं व्याख्यायताम् ।

7. सांख्यसम्मतं प्रत्ययसर्गं संक्षेपेण प्रतिपादयत ।

8. वेदान्तसम्मतः सृष्टिक्रमः संक्षेपेण व्याख्येयः ।

9. वेदान्तसम्मतः सृष्टिक्रमः संक्षेपेण व्याख्येयः ।

10. महेश्वरस्य स्वरूपं लिखत ।

Section – C

Answer any **two** questions within **300** words each : 5×2 = 10

11. रजोगुणः ।

12. अनुमानप्रमाणम् ।

13. अधिकारी ।

14. अध्यारोपः ।

DDCE(1st)-MA(CBCS) —
Sans (104)

2016

Time : As in Programme

Full Marks : 70

The figures in the right-hand margin indicate marks.

*Answer from **all** the Sections as directed.*

Section – A

Answer any **three** questions within **700** to **1000** words each : 12×3 = 36

1. चन्द्रापीड़स्य दर्शनेन कादम्बर्य्या अवस्थां वर्णयत ।
2. हर्षं प्रति पितुः प्रभाकरस्य अन्तिमोपदेशं संकलयत ।
3. नलस्य रूपवर्णनं यथानैषधीयचरितमाकलयत ।
4. विरहिण्याः यक्षपत्न्याः रूपं स्वभावं च वर्णयत ।
5. पठितांशमवलम्ब्य सीतया सह आयोध्यां प्रति आगमनकाले रामकृतम् अतीतस्मृतिचारणं विश्लेषयत ।

Section – B

Answer any **three** questions within **500** words each : 8×3 = 24

6. 'क्रमेण च कृतं मे वपुषि वसन्त इव मधुमासेन, मधुमास इव नवपल्लवेन, नवपल्लव इव कुसुमेन, कुसुम इव मधुकरेण, मधुकर इव मदेन नवयौवनेन पदम्' — आलोचयत ।

7. 'प्रतिपन्नसंज्ञस्य बहुशोऽपि हृदये दुःखाभिषङ्गो निपतन्नश्मनीव लोहप्रहारः कठिने हुतभुजमुत्थापयति न तु भस्मसात्करोति मे निरनुक्रोशस्य कायम्' — सप्रसङ्गमालोचयत ।

8. अमुष्य विद्यारसनाग्रनर्त्तकी त्रयीव नीताङ्गगुणेन विस्तरम् ।
अगाहताष्टादशतां जिगीषया नवद्वयद्वीपपृथक् जयश्रियम् ॥
— सप्रसङ्गं व्याख्यात ।

9. 'ह्यमूढानां भवति विफलप्रेरणा चूर्णमुष्टिः' — सप्रसङ्गं व्याख्यात ।

10. पुरा स दर्भाङ्कुरमात्रवृत्तिश्चरन् मृगैः सार्द्धमृषिर्मघोना ।
समाधिभीतेन किलोपनीतं पञ्चाप्सरोयौवनकूटबन्धम् ॥
— सप्रसङ्गमालोचयत ।

Section – C

Answer any **two** questions within **300** words each : 5×2 = 10

11. बाणभट्टस्य काव्यशैली ।

12. नैषधे पदलालित्यम् ।

13. दूतकाव्यानां वैशिष्ट्यम् ।

14. प्रसिद्धानि पञ्चमहाकाव्यानि ।